

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 12 februari 1937 kl. 5 e. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 1, i anledning av väckt motion angående utredning om desinficiering av vissa för sängkläder m. m. avsedda råvaror.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 39, har herr *Frankenberg* m. fl. hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om desinficiering av för sängkläder, möbler och dylikt avsedda råvaror av lump och liknande material ävensom om vidtagande av de åtgärder, som av utredningen kunde föranledas.

Motionen.

Vid fjolårets riksdag framlades i motion nr 160 av herr *Frankenberg* m. fl. ungefärligen samma önskemål. Andra kammarens andra tillfälliga utskott, till vilket motionen överlämnades, avgav i anledning av motionen utlåtande (nr 5).

*Frågans
behandling
vid 1936
års riksdag.*

Över motionen inhämtade utskottet yttranden från *dels* kommerskollegium, som i sin tur hörde handelskamrarna i Stockholm, Göteborg och Malmö, Sveriges Handelsorganisation, Sveriges Sadelmakare- och Tapetserarmästares Riksförbund och Sveriges Tapetserarmästares Centralförening, *dels* medicinalstyrelsen, *dels* socialstyrelsen, *dels* ock länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

Kommerskollegium anförde, att, därest av hygieniska skäl bestämmelser om obligatorisk desinfektion av stoppningsmaterial för sängkläder ansåges böra komma till stånd, syntes i samband därmed anvisningar böra lämnas rörande den eller de desinfektionsmetoder, som ansåges böra komma till användning beträffande olika material. Med hänsyn till de intressen, kollegium hade att företräda, ville kollegium framhålla angelägenheten av, att vid meddelande av anvisningar och föreskrifter härom de ekonomiska synpunkterna i möjligaste mån beaktades. När det gällde en vara av så lågt värde som lump, komme effektivare desinfektionsåtgärder att i väsentlig grad inverka på varans pris och avsättningsmöjligheter. Ökningen av tillverkningskostnaden kunde förutsättas komma att drabba små företag i högre grad än större. Innan desinfektionsskyldighet eventuellt infördes, vore det önskvärt, att en undersökning komme till stånd rörande den billigaste desinfektionsmetoden, som i detta fall kunde effektivt tillgodose de hygieniska kraven. Kollegium förordade verkställande av dylik utredning. Den borde anförtros åt medicinalstyrelsen i samråd med kollegium.

Medicinalstyrelsen erinrar om att epidemilagen samt lagen angående vissa åtgärder emot utbredning av lungdot innehålla föreskrifter till skydd mot smittofara, genom vilkas efterlevnad det praktiskt taget vore omöjligt att smitta av lungdot samt i epidemilagen upptagna sjukdomar kunde spridas genom sjukas

gång- och sängkläder. Smitta av andra sjukdomar kunde naturligtvis i vissa fall tänkas förmedlas genom lump, men då inga andra lagliga åtgärder vore vidtagna för att hindra sådan smitta, syntes heller icke något ingripande beträffande lumpen nödvändigt. Då av läkare vidtagen undersökning av fabriker, där s. k. gråvadd tillverkas, framginge, att någon smittorisk knappast kunde anses föreligga, syntes, innan vidare åtgärder vidtoges, undersökning böra verkställas vid samtliga fabriker i riket om lumpens beskaffenhet vore sådan, att den påkallade särskilda bestämmelser om rening. Styrelsen hemställde därför, att motionen icke måtte föranleda någon riksdagens skrivelse.

Socialstyrelsen framhåller, att yrkesfarekommittén i sitt 1909 avgivna betänkande berört jämväl denna fråga. Kommittén hade i sitt utlåtande — efter visst samarbete på området med medicinalstyrelsen — förklarat, att vad den inhämtat i ämnet ej syntes innebära tillfyllestgörande anledning att i förslaget till lag om arbetarskydd upptaga någon särskild föreskrift om desinfektion av lump. Inom kommittén hade emellertid varit ifrågasatt att stadga förbud mot att till bearbetning av lump använda yngre personer. Föreskrifter i dylikt syfte utfärdades sedermera av Kungl. Maj:t år 1930 (Sv. författningssamling 1930:344). För egen del anförde socialstyrelsen, att det syntes antagligt, att man hade att räkna med viss smittorisk vid handhavandet och bearbetningen av lump samt användningen av det färdigberedda materialet. Med hänsyn härtill liksom även av allmänt hygieniska skäl syntes det önskvärt, att desinfektionsskyldighet infördes. Därest föreskrift om desinfektion av lump meddelades, vore det emellertid angeläget, att skyldigheten komme att omfatta all slags lump, oavsett användnings-sättet för den färdiga produkten samt att desinfektionen föreskreves skola äga rum på ett så tidigt stadium av lumpens handhavande och bearbetning som möjligt.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län framhöll, att det icke syntes vara fullt klarlagt, huruvida några hygieniska vådor av fabrikationsmetoden i fråga verkligen föreläge men att det likväl vore ovedersägligt, att den ur snygghets-synpunkt icke vore tillfredsställande. Länsstyrelsen tillstyrkte bifall till motionen.

För erhållande av fullständigare referat av den i följ. sammanbragta utredningen i ämnet hänvisas till utskottets utlåtande 1936 nr 5.

Andra kammarens andra tillfälliga utskott 1936.

För egen del anförde utskottet i detta utlåtande, att utskottet kunde i stort sett ansluta sig till motionärernas synpunkter och den ställning, som intagits av bl. a. kommerskollegium och Stockholms handelskammare. Med motionärerna delade utskottet uppfattningen om den stora hygieniska betydelsen av den väckta frågan. Bristen på reglerande föreskrifter i fråga om beskaffenheten av det material, som kunde komma till användning vid stoppning av sängkläder, torde hava lett till en, som det uppgivits av Stockholms handelskammare, rätt omfattande verksamhet på området, som med begagnande av underhålligt material tillverkade och till låga priser utbjöde ur sanitära synpunkter otillfreds-

ställande varor. Härigenom åstadkommes uppenbarligen hygieniska vådor för allmänheten, varjämte förfång bereddes den mera nogräknade industrien och handeln. För bedömande av hur största säkerhet mot smittofara bäst skulle kunna vinnas utan oskäligt betungande av vederbörande företags ekonomi syntes emellertid erforderligt underlag ännu saknas. Möjligt vore att ändring av hälsovårdsstadgan, eventuellt kompletterad med förbud mot saluförande av mindervärdiga sängkläder o. dyl., erbjöde en framkomlig väg, men det vore å andra sidan också möjligt, att även andra utvägar, t. ex. rekommendation av billigare metoder för rening av råvaror o. s. v., borde tagas under övervägande. Vid dylikt förhållande vore det enligt utskottets mening lämpligast, om riksdagen icke för närvarande preciserade sin ställning till frågan närmare än att en helt allmän framställning gjordes till Kungl. Maj:t om utredning av frågan och framläggande därefter av de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Utskottet föreslog därför, att andra kammaren måtte för sin del besluta på det sätt bifalla ifrågavarande motion, nr 160, att riksdagen beslutade att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om desinficering av för sängkläder, möbler och dylikt avsedda råvaror av lump och liknande material ävensom om vidtagande av de åtgärder, som av utredningen kunde föranledas.

Motionen bifölls av andra kammaren medan första kammaren, dit densamma sedermera överlämnats för behandling, avslog den.

Spörsmålet ifråga har vid innevarande års riksdag upptagits till ny behandling jämväl inom första kammaren. Över motion I:10, till formuleringen lika lydande med motion II:39, har första kammarens andra tillfälliga utskott avgivit utlåtande, nr 1, däri utskottet för egen del anfört, att utskottet av den tidigare förebragta utredningen och vad i övrigt under frågans behandling vid fjolårets riksdag förekom funnit tillfyllest framgå, att behov föreläge av en utredning om lämpliga åtgärder för undanröjande av de sanitära missförhållandena på i motionen avsedda områden. Utskottet ville nämligen särskilt framhålla att, även om direkta faror för alstrande och spridning av sjukdomar icke av motionärerna kunnat påvisas följa av underlåten desinfektion av material av ifrågakomna slag, vid dess bearbetning och saluförande dock hygienens krav ofta eftersattes i hög grad. Åtgärder för rening av materialet torde därför som regel vara erforderliga, även om de omedelbara hälsovådorna undanröjdes genom lämplig desinfektion. Emellertid torde frågan om dylik rening vara så nära förbunden med de av motionärerna påyrkade åtgärderna, att den begärda utredningen enligt sakens natur komme att omfatta även denna fråga och sålunda i all huvudsak fölle inom motionens ram. Utskottet hemställde därför, att första kammaren för sin del måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig utredning av frågan om rening och desinficering av för sängkläder, möbler och dylikt avsedda rå-

*Första
kammarens
andra till-
fälliga
utskott 1937.*

varor av lump och liknande material ävensom om vidtagande av de åtgärder, som av utredningen kunde föranledas.

Utskottet. Redan vid 1936 års riksdag föreslog utskottet positiva åtgärder i motionens syfte och utskottet hyser alltjämt samma uppfattning, som funnit uttryck i utlåtande nr 5 till nästlidet års riksdag. Under återopande av vad utskottet tidigare anfört i frågan samt med beaktande av vad första kammarens andra tillfälliga utskott vid innevarande års riksdag framhållit, finner utskottet starka skäl tala för åvägabringande av en effektiv rening och desinficiering av sådant material, som i motionen avses, och hemställer därför,

att andra kammaren måtte för sin del besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig utredning av frågan om rening och desinficiering av för sängkläder, möbler och dylikt avsedda råvaror av lump och liknande material ävensom om vidtagande av de åtgärder, som av utredningen kunna föranledas.

Stockholm den 8 februari 1937.

På utskottets vägnar

GUSTAF NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristinehamn, Persson i Norrby, Lindholm, Kyling, Nilson i Eskilstuna, Näsström, Janson i Frändesta, Hansson i Vännäsby, Persson i Undersvik och Andersson i Surahammar.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.